

[Ritt Bjerregaard]

SF-forespørgslen er ganske typisk for en stor del af den politiske debat ved sin upræcise form og sit uforpligtende indhold. Det, der går galt, er anskueliggjort i udtrykket de »stadig forringede« dit og dat – her altså de unges vilkår i samfundet. Klicheen om, at verden går tilbage, at intet er som i de gode gamle dage, er ældgammel. Det er som bekendt Jeronimus' valgsprog. »Fordum var der fred på gaden, førend vægteren råbte ni«, synger han så rigtigt i »Maskarade.« »Ingen ungdom kom til skade, spurgte først, hvad far vil sige« – sådan lyder hans ræsonnement, og det er ret beset også SFs.

Man kunne fristes til at besvare forespørgsler-som SFs med det, der også er Holbergfigurens eget svar: »Frisk mod, Jeronimus, det driver over«, og det gør det jo, det driver over, unge mennesker bliver voksne, og så er det overstået. Mosjø Jeronimus og Madam Jeronima er med rette latterlige figurer, og det er ærgerligt, at folketingets behandling af ungdommens vilkår i Danmark skal ske ud fra den vinkel, der kan anlægges af en komediefigur. Det er ærgerligt, fordi ungdommens vilkår nu som altid fortjener en mere omhyggelig behandling. For at kunne præstere en ordentlig politisk behandling af ungdommens vilkår må vi have et anderledes solidt udgangspunkt end SFs oplæg.

Som for alle andre grupper forandrer vilkårene sig for ungdommen i disse år med forrygende hast. Og hvis vi skal forholde os politisk reflekterende til ungdomsgruppens problemer, må vi som første forudsætning gøre os klart, hvad det er, der er ved at ske for de unge. Vi må gøre os klart, at vi er ved at få de første ungdomsgenerationer, der for flertallets vedkommende har forældre, der begge har været erhvervsmæssigt beskæftiget uden for hjemmet under det meste af deres opvækst. I modsætning til de fleste af os, der statistisk set må have haft mødre, der har været beskæftiget i hjemmet, bl.a. med at passe os, har vore dages unge ikke haft mulighed for en tilsvarende voksenkontakt. Dette være ikke sagt med beklagelse. Man kan med lige så stor ret glæde sig over, at flertallet af danske kvinder har kunnet have egen indtægt ved eget arbejde, selv om de har været gift og har haft børn. Vore mødre havde ikke den mulighed.

Forandringen af familiemønsteret, det, som har givet kvinderne større udfoldelses-

muligheder og hele befolkningen højere levestandard, har selvfølgelig ændret børnenes opvækstvilkår. De, som i disse år er unge, har en helt anden baggrund, end vi havde. Det viser sig naturligvis på alle måder, men nok mest påfaldende ved, at unge i højere grad end tidligere generationer refererer sig til hinanden fremfor til forskellige voksne. Det er der heller intet mærkeligt ved. De nuværende unge har jo gennem hele deres opvækst mest været overladt til deres jævnaldrende, og det er de stadig, måske endda mere og mere. Vi ser derfor, at en særlig ungdomskultur er vokset frem, en ungdomskultur, der er stærkt kommercialiseret, og som de unge er villige til at påtage sig betydelige afsavn for at deltage i. Vore dages unge realiserer sig selv gennem et vældigt forbrug af alle mulige ting og sager. De er socialt betragtet først og fremmest konsumenter, forbrugere af dette og hint, mens det som bekendt er meget svært at finde tilstrækkeligt med pladser til dem i produktionen.

Fordi partierne til venstre for socialdemokratiet er faldet hen i tilbageskuen til en indbildt overstået guldalder, giver de i realiteten støtte til den borgerlige regering, hvis bestræbelse det som bekendt også er at få gamle dage at se. Bestræbelsen er naturligvis ikke mere frugtbar, når den formuleres af fremskridtspartiet, CD eller de konservative, end når det er SF eller VS, der gør det. Men den manglende realitetserkendelse, den er udtryk for, kan lettest udnyttes af de borgerlige partier. Modstanden mod forandringer og snakken om at vende tilbage til en ubestemt fortid er entydigt til fordel for dem, som nu er de mest privilegerede. Mekanismen får vi ganske klart illustreret: mens SF og VS jeremierer generelt over den tabte guldalder, reducerer regeringen konkret bestræbelserne til fordel for de underprivilegerede. Det kan jo være ligegyldigt, siden det alligevel går tilbage, og hvad betyder en pølse i slagtetiden. Med henvisning til de gode gamle dage skærer regeringen næsten en halv milliard kroner ud af jobskabelsesloven. I de gode gamle dage var der ikke nogen, der lavede unaturlige arbejdspladser i den offentlige sektor.

Lige så lidt som SF og VS er det, lige så lidt er de borgerlige partier villige til at se kendsgerningerne i øjnene. Forandringerne i produktionslivet er ikke registreret i regeringspartierne. De forestiller sig, at det skulle